

Skrivnost zelene jame

(Čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Usodna bisera

Cvetana se je vrnila z dečkoma v svojo sobico, potem ko je Erlenu obljubila, da bo preskrbela ustrezajoča oblačila. »Zdaj mi pa končno povejta, kdo od vaju bo igral zlatega dečka?« ju je vprašala.

»Ne vem,« je zagodrnjal Branko. »Skoraj gotovo Tomo, kajti on je brez dvoma pametnejši!«

»Najbolje bo, da vprašamo žreb. Sicer se bosta še skregala!« je odločila Cvetana.

Dečka sta bila takoj zadovoljna. Cvetana pa je prinesla košarico za ročno delo in svilen mošnjiček. Poiskala je med zalogo steklenih biseroev za vezenje dva bisera, velika ko lešnika. Eden se je svetil kakor zlato, drugi pa je bil črn. Površina obeh pa je bila enako gladka.

»Poglejta si ta dva bisera, ljuba prijatelj!« je rekla. »Vrgla ju bom v mošnjiček in ju dobro pretresla. Vidva pa zaprta oči in sezita istočasno vanj. Kdor bo zagrabil zlati biser, prevzame odrešilno vlogo, zlatega dečka!«

Dvoje rok je seglo v svilen mošnjiček in se s prsti oklenilo usodnega bisera. In dvoje stisnjenih pesti je prišlo zopet iz vrečice.

»Odprita oči in roke!« je zaklicala Cvetana s svetlim glasom.

In glej: na Tomovi dlani se je lesketal zlati biser, medtem ko je zagrabil Branko črnega.

»No, torej! Celó usoda je uvide-la, kdo je pametnejši od naju!« je zadovoljno zaklical Branko.

Naslednji dan sta šla dečka spet v Erlenovo kajuto povedat, da bo Tomo igral »zlatega dečka«.

Krmar je zmajal s sivo glavo. »Zabava to zate, moj dečko, ravno ne bo. Čeprav ne mislimo pri tem na nevarnost odkritja! Toda ne zadostuje samo, da ti oblečemo zlato obleko. Tudi obraz in roke ti moram pozlatiti, kajti v stari listini je zapisano: »Deček je podoben kipu, ki je ulit iz čistega zlata! Torej moraš imeti tudi lase zlate.«

»In zlato lovorjevo vejico v rokah,« je pristavil Tomo.

»Resnično. Tudi o tem govori prerokovanje. Mislim, da bom s pripravami gotov, ko bomo šli trikrat spat!«

Dečkoma in Cvetani se je zdel ta čas neskončen. Toda ukloniti so se morali Erlenovemu sklepu. Polni nestrpnosti in ne brez bojazni so pričakovali uro, ki bi jim morala prinesiti odrešenje, ali pa bi jih morda prikovala za večne čase med zidove potopljenega mesta.

Zlati deček

Krmar Erlen je neutrudljivo pripravljaj preobleko, ki naj bi jo nosil Tomo. Tudi Cvetana je marljivo pomagala s šivanko in nitjo, da

je bila tesno prilegajoča se obleka iz blestečega zlatega blaga kmalu gotova. Medtem je Erlen pogruntal tudi pravilno mešanico zlate barve za pozlatitev Tomovih rok, obraza, las in lovorjeve vejice.

Vse je bilo pripravljeno in naši štirje zarotniki — kajti mali, črni Medo tu ni zraven vštet, ker se je samo smejal in obljubil, da se bo natančno ravnal po navodilih, ki so mu jih dali —, štirje zarotniki so torej vedno znova govorili in razpravljali o svojem bodočem načrtu. Da, na ta način bo nemara res šlo.

Cvetana je s spretnim izpraševanjem izvedela, da bo v kratkem sprejemal don Fernando v svoji hiši najplemenitejše meščane Estere. Tudi najstarejši mestni svetovalec bo navzoč. Ker sta dečka poznala po golem naključju tajni hodnik, ki je vodil k don Fernandovi dvorani, se bo prikazal Tomo kot 'zlati deček' tam, ko bodo zbrani don Fernando in njegovi gostje.

Med tem časom naj bi bili Cvetana, krmar Erlen, Branko in Medo pripravljeni. Vedeti seveda niso mogli, kako bodo meščani Estere sprejeli »zlatega dečka«, vendar so prijatelji upali, da jim bo mogoče uteči k vhodu v mesto; kajti pojav rešitelja bo gotovo napravil precejšnjo zmedo med prebivalci.

Čim bolj se je bližala ura, tem večje razburjenje se je polasčalo prijateljev. Nihče pa ni drugemu dal opaziti, kako je v notranjosti svojega srca upal in se obenem bal. Končno je prišel usodni dan. Medo kot izvidnik je naznanil, da je že nekaj meščanov v don Fernandovi hiši. Takoj je pomagal Erlen s tresočimi se rokami Tomu obleči zlato oblačilo. Nato je pomočil že poprej pripravljeni čopič v zlato barvo in težavno delo se je pričelo. Tudi Tomove lase je prepleskal z barvo. Kmalu so se nakodrali in so se zdeli, kakor bi bili iz zlate kovine. Ustnice je moral tesno stisniti, kaj-

ti tudi te so dobile zlato prevleko, ravno tako trepalnice, obrvi in roke. Barva se je mehko prilagodila koži, tako da ni bilo Tomu prav nič neprijetno, nositi to zlato prevleko.

»Gotovo!« je zaklical Erlen in stopil nekoliko nazaj. Cvetana in Branko, ki sta napeto opazovala Tomovo spreminjanje, sta bila kar oduševljena.

»Zdaj si pa tak kakor pravljični princ,« je rekel Branko in za trenutek so pozabili vsi skupaj resno zadevo v zvezi s Tomovo pozlatitvijo. Potem je bilo pa treba hitro delati. »Jaz pridem k mestnim vratom,« je zašepetal Tomo Erlenu in je pristavil v mislih, »če bom mogel!«

Nato je stopil na malo zavito stopnišče, ki je vodilo k donu Fernandu. Kmalu je stal pred vrati, ki so imele na prednji strani sliko viteza v črnem oklepu, in se naslonil na mehanizem, ki jih je spravil v tek.

Slišal je glasove — brez dvoma, gostje dona Fernanda so bili že zbrani. Počasi, zelo počasi so se zavrtele tajna vrata v svojih tečajih...

Don Fernando je prvi zaslišal tihi, škripajoči šum.

Skočil je pokoncu. Zdaj so videli tudi njegovi gostje: slika črnega viteza je izginila in v praznem okviru je stal — zlati deček, dolgo časa obljubljeni in zaželeni rešitelj Estere.

Meščani s svojimi bledimi obrazi so bili spočetka osupli. Niso se nadejali tega čudeža. Toda še preden so se oddahnili od prvega presenečenja, je pričel Tomo, natančno tako kot se je domenil z Erlenom, govoriti. Dvignil je nekoliko zlato lovorjevo vejico v roki in pričel:

»Meščani Estere! Prišel sem k vam, kajti čas odrešitve je napočil. Dovolj dolgo ste trpeli. Mesto Estera naj se sedaj povrne k počitku! Toda samo pod enim pogojem! Še

en dan, torej tako dolgo, da bo kazalec te ure dvakrat prepotoval številčnico, naj bo Estera takšna, kakršna je bila prej — mesto naj oživi od življenja in veselja. Še en dan, meščani Estere, boste delali kakor nekoč, vsak po svojem poklicu in načinu, še en dan, potem pa vas čaka odrešenje, pokoj, mirno spanje!»

Tomo je govoril zelo gladko. Dostojanstveno so ga poslušali možje. Nato se je trudno dvignil iz naslonjača najstarejši meščan: »Kaj pa kralj?« je vprašal s svojim votlim, ugaslim glasom. Na to vprašanje Tomo ni bil pripravljen. Ker niso nikdar nič slišali o kakem kralju, Erlen in on nista nikoli govorila o tem. Toda odgovoriti je moral:

»Tudi kralj se mora pokoriti mojim besedam!« je rekel dostojanstveno.

Starec je globoko klonil s sivo glavo. »Kralj se še ni nikomur uklonil,« je rekel tiho, »in tako bo tvoj nastop brezuspešen, zlati deček!«

»Govori ti za nas! Pojdi z nami h kralju!« je proseče rekel nato don Fernando in ostali meščani so se pridružili njegovi prošnji. »Da, zlati deček, govori s kraljem Marijem! Še en dan dela, potem smo odrešeni! On mora to storiti, on se mora pokoriti!« tako so vzklikali razburjeni meščani vse vprek.

Tomo je premišljeval: »Dobro, grem z vami!« je končno rekel, »pravite gondole! Gremo h kralju Mariju!«

Vsi so spremili zlatega dečka do hišnih vrat, pod katerimi je udarjala črna voda ob skalnata tla. Tam so stale tesno druga ob drugi gondole meščanov. Preden se je dobro zavedel, je že sedel Tomo v čolnu najstarejšega meščana. Z bistrimi in urnimi očmi je gledal okoli sebe. Njegov načrt je bil storjen. Ko se bo gondola približala kanalu, ki je po njegovem mnenju vodil k mestnim vratom, bo brez obotavljanja skočil v vodo, da bi plavaje dose-

gel svoje prijatelje, ki so ga čakali pri omenjenih vratih... Ali mu ni ta skala že znana? Na tem mestu je napravil kanal ovinek. Toma ni več držalo. Tako krepko je odskočil, da se je veliki čoln močno zazibal, in še preden so mogli ostali v gondoli preprečiti njegov beg, je zdrknil v vodo, se potopil in pričel plavati.

Ali se mu bo drzna namera posrečila? Kakšni doživljaji čakajo še njega in njegove prijatelje?...

Srečen povratek

Voda je Tomu šumela v ušesih, zdelo se mu je, da sliši grozeče klice svojih preganjalcev. Naenkrat se je vrgel kvišku — in se prebudil. Še vedno mu je šumelo v ušesih in pred očmi so mu plesale zvezde. Silo se je skušal zavedati, se spominjati! Ali ni še pravkar plaval v temni, črni vodi podzemeljskega mesta Estere? Zmeden je pogledal okoli sebe. Ležal je v ozki, beli postelji v nepoznanem prostoru. Z začudenjem je opazil, da se nahaja v ladijski kabini. Skozi okroglo, z debelim steklom opremljeno okno je sijalo sonce. Tomo je čutil, da

mu srce močno bije, kajti vsega tega si ni mogel raztolmačiti. Toda tam — njemu nasproti — je bila še ena postelja in na njeni beli blazini je ležala razmršena glava njegovega prijatelja Branka!

Tomo se je vzravnal. Čudil se je, da je šlo to tako težko. Njegovi udje so bili kakor iz svinca.

»Branko,« je zaklical.

»Da —,« je prišlo motno od nasprotne strani.

»Branko, prosim te, povej mi, kje smo? Kaj se je zgodilo z menoj?«

»To ti že lahko povem. Bolan si bil, prijatelj! Imel si precej močno mrzlico. Tudi jaz sem bil bolan, samo da sem se prej izkopal iz bolezni kakor ti! Kaj vse si zadnje dni brbljal, no, lahko ti rečem, da se mi je zdelo včasih kakor zmešana pravljica!«

Tomo je z začudenjem zmajal z glavo. »Da, slišiš — jaz se ničesar ne spominjam, bolan, praviš? Mrzlico?! Od česa pa sem bil bolan, kaj se nama je vendar zgodilo?«

»Tomo, spomni se že vendar! S čolnom ribiča Mateta sva odveslala proti otoku z volčjo glavo, saj sva vendar hotela iskati potopljeno mesto Estero. In prišla sva tudi nekoliko v jamo, toda tam je čoln nasedel na skrito čer v morju, pričel je puščati in se potapljati. Naenkrat sva se znašla v vodi. Pričela sva plavati in kmalu omagovati — moči so nama pohajale. Prišla je jahta, katere mornarji so naju v zadnjem trenutku potegnili iz vode.«

»Torej tako je bilo!« Polagoma se je Tomo navadil, da je lahko sedel v postelji. »In, kaj praviš, obdržali so naju na ladji?«

»Kakor vidiš! Tako lepo ravnaajo z nama, posebno Cvetana — —«

Zdaj pa je Tomo skoro zakričal: »Cvetana —! Toda človek, poslušaj, Cvetana naju je vendar gostila v Esteri, Cvetano vendar dobro poznam —«

»Seveda jo poznaš, saj ti je ves čas tvoje bolezni stregla. V vročinskih sanjah si jo venomer klical, potem ko sem ti enkrat, ko si bil pri zavesti, povedal njeno ime!«

»Toda ne...« Tomo je napeto premišljeval —, »Cvetana je vendar s krmarjem Erlenom in Medom, malim zamorčkom, prišla v Estero, da odkrije njeno skrivnost kakor midva. In don Fernando je bil njen zaščitnik...«

»To se ti je vse sanjalo, dragi dečko, ker sva prej brala povest o potopljenem mestu in verjela, da lahko sama prideva tja. Zato si med boleznijo sanjal vse najine doživljanje. V polnezavesti si slišal velikokrat ime 'Cvetana' in 'krmar Erlen'! Črni Medo ti je vedno prinašal k postelji dobro mrzlo limonado, ki si je popil nešteto litrov. Imena so te zasledovala tudi v tvojih sanjah.«

»Da,« je odgovoril Tomo razmišljeno. »Pravljica o Esteri, o potopljenem mestu! Oh, Branko, kako čudno je, da so bile vse to le sanje...«

Naslednje jutro je Cvetana seznanila dečka z gospodarjem jahte, s svojim stricem Mirkom Zaleskim. Tomo je že lahko vstal in si ogledal z Brankom lično ladjo. Ko so mu predstavili krmarja Erlena, ga je zopet presunilo. Ali je bilo mogoče tako živahno sanjati? Tu je stal pred njim Erlen, taisti, ki ga je nedavno prebarval z zlato barvo in se je na vse grlo smejal: »No, dečko, ali si že pokoncu? Lepo je to!«

»Prosim, gospod krmar, ali ste me vi potegnili iz vode?« je vprašal Tomo.

»Bo že res, mladi gospod! Tebe in tvojega prijatelja! Bila sta kakor dve miški, ki so ju predolgo držali pod vodo... Potem pa sta stopila v kraljestvo sanj...«

»V kraljestvo sanj,« je pritrdil Tomo, Branko pa je dodal: »Da,

da, a zdaj mora biti konec z Estero! Mislimi morava na povratek in na ljube starše. Ti so morali biti precej prestrašeni, ko se nisva vrnila domov. Ribič Mate je gotovo našel svoj razbiti čoln in je mislil, da sva žalostno utonila!»

»Moj stric ima itak opravke v vajinem mestu,« je rekla Cvetana.

Dečka sta slavila pravcato zmagoslavje, ko sta se nenadoma zopet pojavila doma. Bilo je spraševanja in pripovedovanja brez konca in kraja in vmes tudi mnogo solz, od

veselja, dokler ni rekel Tomo: »Oh, mamica, zdaj sem zopet pri tebi, ne jokaj več! Slane vode smo imeli itak dovolj!« Tedaj se je razpoloženje spet dvignilo in vesel smeh se je razlegal.

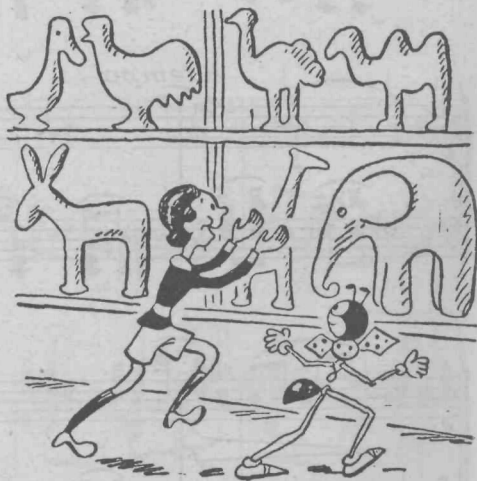
Cvetano so kot rešiteljico brodomcev posebno proslavljali in ker so njenega strica posli še dalj časa zadrževali v mestu, so vsi trije prijatelji še dolgo ostali skupaj... Nemara še danes obujajo vesele spomine na čudovite doživljaje v skrivnostni zeleni jami...

K o n e c

Igorjev Sveti večer

Čuden angel je z nebá
prišel k Igorju nocoj,
štirilistno deteljo
mu prinesel je s seboj:

»Tale listek deteljni
bo prinesel srečo ti,

da boš v šoli in doma
srečen in vesel vse dni.

Dam ti še prirodopis,
ves iz čokolade je;
da boš dobro v šoli znal,
hitro snej živali vse!»